

Nr 92

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till statsutskottet.

(5:e avd.)

I propositionen nr 97 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 13 mars 1959, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till 1) förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt; 2) förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 8 juni 1951 (nr 457) om särskilt bidrag till producent av svensk film, så ock om fortsatt giltighet av samma förordning; samt 3) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1951 (nr 458) om tillägg till förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt.

Propositionen har hänvisats till statsutskottet i vad rör författningsförslagen under 2) och 3) samt i övrigt till bevillningsutskottet.

De vid propositionen fogade, till statsutskottets behandling hänvisade författningsförslagen har följande lydelse.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 8 juni 1951 (nr 457) om särskilt bidrag till producent av svensk film, så ock om fortsatt giltighet av samma förordning

Härigenom förordnas, dels att 5 § förordningen den 8 juni 1951 om särskilt bidrag till producent av svensk film¹, vilken enligt förordning den 6 maj 1955 (nr 169) gäller intill utgången av juni månad 1959, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att förordningen i sålunda ändrat skick skall äga fortsatt giltighet intill utgången av juni månad 1960.

¹ Senaste lydelse av 5 § se 1955: 169

1 Bihang till riksdagens protokoll 1959. 6 saml. Nr 92

(Nuvarande lydelse)

5 §.

Bidraget utgår beträffande film, som framställts helt i färg, med *tretiofem* procent och beträffande annan film med *tjugo* procent av statens andel i nöjesskatten för biograf-föreställning, vid vilken bidragsberättigande film visas och i vilken till högst femton procent ingå utländska filmer. Annonsfilm anses icke utgöra del av föreställningen.

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Bidraget utgår beträffande film, som framställts helt i färg, med *fyr-tiofem* procent och beträffande annan film med *trettio* procent av statens andel i nöjesskatten för biograf-föreställning, vid vilken bidragsberättigande film visas och i vilken till högst femton procent ingå utländska filmer. Annonsfilm anses icke utgöra del av föreställningen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959.

Förslag

till

förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1951 (nr 458) om tillägg till förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt

Härigenom förordnas, att förordningen den 8 juni 1951 om tillägg till förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt, vilken förstnämnda förordning gäller intill utgången av juni månad år 1959¹, skall äga fortsatt giltighet intill utgången av juni månad 1960.

Propositionen

I avbidan på en slutlig prövning av 1957 års filmstödutrednings förslag förordas vissa provisoriska åtgärder i fråga om filmstödet och biograf-nöjesskatten. Förslag framlägges sålunda om förlängning på ett år av nu utgående producentbidrag till den svenska filmindustrin samt om höjning av bidragsprocenterna från 20 till 30 för svartvit film och från 35 till 45 beträffande färgfilm. Biografnöjesskatten föreslås sänkt med fyra procentenheter till 34 procent.

Vidare föreslås, att revyer skall undantas från skatteplikt enligt nöjesskatteförordningen.

Förslagen beräknas medföra en sänkning av statens nöjesskatteintäkter med omkring 5,5 milj. kronor.

I statsrådsprotokollet redogöres för hittillsvarande anordningar i fråga om stöd åt den svenska filmproduktionen samt för ett av 1957 års filmstödutredning avgivet betänkande angående filmstöd och biografnöjesskatt jäm-

¹ Se 1955:170.

te däröver avgivna remissyttranden. Härutinnan får utskottet hänvisa till s. 4—14 i statsrådsprotokollet.

Departementschefen har anfört följande.

»Filmstödutredningen har efter ingående undersökningar av den svenska filmproduktionens och biografbranschens ekonomiska förhållanden framlagt förslag till omläggning och höjning av nu utgående stöd till svensk filmproduktion samt om en sänkning av biografnöjesskatten. Beträffande stödet åt filmproduktionen har utredningen, delvis på grundval av ett tidigare utredningsförslag, utformat ett system, som skall göra det möjligt att tillgodose de önskemål om särskilt stöd åt kvalitetsfilm som uttalats bl. a. från riksdagens sida. Tillsammans innebär utredningens förslag att det allmänna — i huvudsak staten — på olika vägar tillför filmbranschen del av nöjesskatten till ett belopp av drygt 5 milj. kronor.

Remissbehandlingen visar, att man på de flesta håll anser nödvändigt att medge filmbranschen lättnader, och man har därvid i regel velat gå ännu något längre än utredningen. Meningarna går emellertid starkt isär om de lämpliga formerna för det stöd som kan ifrågakomma. Från branschens sida har man i denna del i huvudsak ställt sig avvisande till utredningens förslag. Mot bakgrunden härav är det tydligt, att ingående överväganden erfordras, innan en mera slutgiltig ståndpunkt kan tas till förslaget. För ett uppskov talar även att förhållandena på området kan ändras ganska snabbt. Den av biografägareförbundet lämnade uppgiften om publikfrekvensen på biograferna i Stockholm kan sålunda tyda på att biografbesöken kan minska ännu mera än utredningen på grundval av för den tillgängligt material ansett sig böra räkna med. I detta sammanhang kan erinras om att antalet televisionslicenser ökat mycket snabbt under innevarande år. Detta belyses av följande uppgifter om antalet licenser i hela landet vid olika tidpunkter.

1/1 1957	16 389
1/1 1958	86 790
1/7 1958	164 832
1/1 1959	244 479
4/3 1959	333 176

Vad här anförts synes emellertid också med tydlighet ge vid handen, att man i den föreliggande situationen inte kan inskränka sig till att förlänga det nuvarande filmstödet och i övrigt uppskjuta frågan till nästa års riksdag. I likhet med utredningen och det stora flertalet remissinstanser har jag kommit till den uppfattningen att branschen under den närmaste framtiden inte kan bära en skattebelastning av nuvarande storlek. Trots de allvarliga betänkligheter som måste hysas mot att avstå från statsinkomster i dagens läge anser jag sålunda ofrånkomligt att redan nu föreslå vissa lättnader. Beslutet härom måste emellertid, såsom antytts redan i inledningen, få provisorisk karaktär.

Med denna utgångspunkt synes endast kunna övervägas åtgärder inom

den nu gällande lagstiftningens ram, d. v. s. att höja det nuvarande filmstödet och att jämka procentsatsen för biografnöjesskatten nedåt. Vad särskilt angår det av utredningen anvisade alternativet för en skattesänkning, d. v. s. ett bottenavdrag som uteslutande skulle tillkomma biografägaren, får jag erinra om den kritik som från branschhåll framförts mot avdragets konstruktion. En närmare prövning av denna fråga är uppenbarligen nödvändig, innan det kan övervägas att härutinnan följa utredningens förslag. Jag förutsätter emellertid, att någon ändring från branschens sida inte göres i fråga om hittills medgivet bottenavdrag för småbiograferna. Den ståndpunkt som härvidlag kommer att intas från branschens sida anser jag böra tillmätas väsentlig betydelse vid den kommande prövningen av filmfrågan.

Beträffande storleken av de lättnader som nu kan ifrågakomma synes utredningens förslag innebära en godtagbar utgångspunkt. Den av utredningen förordade avvägningen mellan vad som bör utgå i ökat producentstöd och vad som bör användas till sänkning av biografnöjesskatten synes likaledes i huvudsak lämplig. Jag anser mig dock böra förordad en något längre gående sänkning av biografnöjesskatten än som motsvarar utredningens förslag. I enlighet härmed förordar jag, att biografnöjesskatten fr. o. m. den 1 juli 1959 sänkes med fyra procentenheter eller från 38 till 34 och att samtidigt procentsatsen för stöd åt svenskproducerad svartvit film ökas från 20 till 30 och motsvarande procentsats för färgfilm från 35 till 45. Vid bestämmandet av procentsatserna för filmstödet har beaktats, att detta stöd torde få baseras på något lägre nöjesskatteintäkter än utredningen förutsatt. Genomföres vad jag sålunda förordat, torde statens intäkter av nöjesskatten komma att nedgå med omkring 5,5 milj. kronor. För filmbranschen i dess helhet motsvarar sänkningen av biografnöjesskatten och höjningen av filmstödet tillsammans en lättnad i beskattningen med ca 13 procent.

Jag vill understryka, att vad jag här förordat innebär ett provisorium och att statsmakterna vid en slutlig prövning av filmstödutredningens förslag bör vara oförhindrade att välja andra lösningar.

Utredningens förslag att ersätta nu medgiven skattefrihet för s. k. dokumentärfilm m. m. med skattenedsättning jämte stöd åt svenskproducerad sådan film har, som den föregående redogörelsen utvisar, mött starkt motstånd vid remissbehandlingen. Med hänsyn härtill vill jag redan i detta sammanhang uttala att förslaget, ehuru förenat med vissa fördelar, inte synes böra genomföras.

Jag vill emellertid förordad, att en av utredningen föreslagen och i remissyttrandena allmänt tillstyrkt förenkling i fråga om redovisningen av nöjesskatten — innebärande att skatten uträknas på grund av de totala intäkterna och inte på varje biljett — kommer till stånd.»

Motionerna

I förevarande sammanhang har utskottet förehaft följande i anledning av propositionen väckta motioner, i vad de hänvisats till utskottets behandling, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* (I: 460) och den andra inom andra kammaren av herr *Engkvist m. fl.* (II: 544), i vilka motioner såvitt nu är i fråga hemställts, att riksdagen vid behandling av propositionen nr 97 måtte besluta att förordningen om särskilt bidrag till producent av svensk film 5 § må få följande lydelse:

»Bidraget utgår beträffande film, som framställts helt i färg, med sextiofem procent och beträffande annan film med femtio procent av statens andel i nöjesskatten för biografföreställning, vid vilken bidragsberättigande film visas och i vilken till högst femton procent ingå utländska filmer. Annonssfilm anses icke utgöra del av föreställningen.» samt att riksdagen även i övrigt måtte beakta vad i motionerna anförts;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Källqvist m. fl.* (I: 461) och den andra inom andra kammaren av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.* (II: 542), i vilka motioner såvitt nu är i fråga hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 97 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte pröva sådan ändring av reglerna för bidrag från lotterimedelsfonden att bidrag kan lämnas till svensk, konstnärligt högtstående film samt till svensk undervisnings-, dokumentär-, barn- och kortfilm och i sådant fall till nästa års riksdag föreslå sådan höjning av anslaget till lotterimedelsfonden, att bidrag till här angiven svensk filmproduktion kan utgå från och med budgetåret 1960/61.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionerna I: 460 och II: 542.

Utskottet

I betänkande den 28 april 1959, nr 40, har bevillningsutskottet — dit det föreliggande propositionsförslaget jämte de i anledning därav väckta motionerna hänvisats i vad angår nöjesskatt på biografföreställningar m. m. — tillstyrkt bifall till förslaget med den jämkningen, att biografnöjesskatten av utskottet föreslagits sänkt med fem procentenheter till 33 procent i stället för med fyra enheter till 34 procent enligt Kungl. Maj:ts förslag. Bevillningsutskottet, som alltså endast delvis ansett sig kunna tillmötesgå motionsyrkandena på denna punkt, har härvid uttalat, att den sålunda förordade sänkningen av procentsatsen för nöjesskatten synes kunna genomföras

utan att någon omräkning vidtages av procentsatserna för producentbidraget enligt Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär att bidragsprocenterna skulle höjas från f. n. 20 till 30 procent för svartvit film och från 35 till 45 procent för färgfilm.

När statsutskottet för sin del granskat propositionsförslaget och det i motionerna I: 460 och II: 544 framförda yrkandet i fråga om bidragsprocenterna har utskottet, med utgångspunkt från bevillningsutskottets jämkningsförslag beträffande sänkningen av biografnöjesskatten, funnit sig böra förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag om producentbidragets storlek. Utskottet kan alltså inte, trots det beträngda läge vari den svenska filmindustrin f. n. befinner sig, biträda motionsyrkandet om en ytterligare höjning av nämnda bidrag. I likhet med departementschefen finner utskottet i detta sammanhang angeläget att understryka, att de ifrågavarande stödåtgärderna endast bör uppfattas som ett provisorium. Utskottet, som anser sig kunna räkna med att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer den fortsatta utvecklingen på förevarande område, utgår nämligen från att så snart som möjligt skall kunna åstadkommas en lösning på längre sikt, som är ägnad att skapa tryggare betingelser för en framtida svensk filmproduktion. Utan att föregripa ställningstagandet härvidlag anser utskottet, att det bör ligga nära till hands att överväga en samverkan mellan den svenska filmindustrin och televisionen, så att filmproduktionen kan nyttiggöras även för framställning av televisionsprogrammen på motsvarande sätt som skett i ett flertal andra länder.

I motionerna I: 461 och II: 542 har framkastats tanken på en vidgad bidragsgivning från lotterimedelsfonden som en form för stödjande av den inhemska filmproduktionen. Med tanke på de stora anspråk som redan nu ställs på lotterimedelsfonden synes det utskottet ovisst, om en sådan utväg verkligen är framkomlig. Utskottet finner därför inte motiverat att genom särskild riksdagsskrivelse i ämnet hos Kungl. Maj:t påkalla en prövning i det av motionärerna angivna syftet.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

1. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 460 och II: 544, såvitt de avser producentbidragets storlek, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 8 juni 1951 (nr 457) om särskilt bidrag till producent av svensk film, så ock om fortsatt giltighet av samma förordning;

2. att riksdagen må antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1951 (nr 458) om tillägg till förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt;

3. att motionerna I: 460 och II: 544, såvitt de hänvisats

till statsutskottet och icke behandlats under 1., icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

4. att motionerna I: 461 och II: 542, såvitt de hänvisats till statsutskottet, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1959

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Holmqvist, Pålsson, Axel Johannes Andersson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Mårtensson, Anders Johansson, Nestrup och Thorsten Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Åkerström, Petterson i Degerfors, Thapper, Jansson i Kalix, Staxäng, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herrar Nihlfors, Heckscher, Gustafsson i Kårby och Helén.

Reservation

av herrar *Nestrup* och *Nihlfors*.